

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. VIII. Ecclesiæ in temporalia potestas probatur autoritate aliorum
Theologorum Gallorum, vel in Gallia educatorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

possent, sed continuò addit; Et idè Reges tunc poterant amover sacerdotes, sicut Salomon amovit Abiathar. Jam vero POSSUNT SACERDOTES, ET PONTIFICES EX CAUSA AMOVERE REGES, ET IMPERATORES, SICUT SAPIUS ACCIDIT, ET VISUM EST, quando scilicet eorum malitia hoc exigit, & Reipublica necessitas sic requirit. Summus verò Pontifex, penes quem prima in terris residet autoritas, non à Rege, non à Principe seculari, non ab homine judicatur, sed solius Dei iudicio reservatur.

4. Augustinus Triumphus sanctorum Thomæ, & Bonaventuræ Parisiis discipulus, vir doctrina, & pietate insignis, & à plerisque cum Beati titulo nuncupatus, Magistrorum suorum doctrinæ suffragatur, quod adeo est evidens, ut excessisse aliquibus videatur.

5. Difficillimum est, ne dicam impossibile, ut autoritates paris cum jam adductis momenti, proferantur ad confirmandam Cleri Gallicani primam propositionem. Nec video quomodo etiam universim accepta probabilis possit evadere doctrina, Conciliorum œcumenicorum sententiã, & praxi, & sanctorum Patrum, ac Doctorum calculo improbatã; Multominus quomodo possit, prætextu libertatum Ecclesiæ Gallicanæ, quæ Canonibus & Patrum traditione niti dicuntur, toti Galliæ credenda proponi, advocatã Principis potestate, ut etiam eam profiteri ac docere pœnis indictis Theologi cogantur.

C A P U T V I I I.

Ecclesiæ in temporalia potestas probatur autoritate aliorum Theologorum Gallorum, vel in Gallia educatorum.

1. **A**lexander Alensis Doctoris irrefragabilis epitheto celebris, in schola Parisiensi Professor, S. Thomæ, ac S. Bonaventuræ Præceptor, summæ Theologiæ par. 4. quæst. 10. tract. de offic. Miss. par. 2. super hæc verba; *Et Regem nostrum*; Ugonem de S. Victore lib. 2. Sacrament. par. 2. cap. 4. ferè ad verbum exscribens, *spiritualis*, inquit, *potestas terrenam potestatem insinere habet, ut sit, & judicare habet, si bona non fuerit.*

A a

Spi-

M. C
 Gall
 731

Spiritualis autem potestas primùm instituta est, & cum deviat, à solo Deo iudicari debet. Unde spiritualis iudicat omnia, & ipsa à nemine iudicatur. Quod Regalis potestas ordinata est, & instituta per spirituales, patet per hoc, quia adhuc in Ecclesia sacerdotalis Dignitas Regalem potestatem sacrat, & sanctificans per benedictionem, & formans per institutionem. UNDE REGALIS POTESTAS IVRE INFERIOR EXISTIMATUR.

2. Umbertus ex Diocesi Viennensi, Parisiis educatus serm. 70. cuius titulus est; sermo in solenni depositione Magnatum secularium per Ecclesiam facienda; Ista autem autoritate magna utitur Ecclesia in depositione Principum, non solum illorum, qui sunt ei subiecti in temporalibus de quibus clarum est, quod potest, sed illorum, QUI SUBSVNT EI SOLVM IN SPIRITVALIBVS, in quibus propter culpas eorum habet potestatem, quia ratione delicti sunt ei omnia subiecta. Quod autem sic possit fieri patet ex tribus. In mundo enim maiori spiritualia scilicet Angelica creature sunt super corporalem & eam regunt. Similiter in minori mundo, scilicet in homine est spiritus super corpus & ipsam regit. Eadem ergo ratione & in Ecclesia Pontificalis potestas qua est spiritualis debet esse super omnem potestatem secularem. Præterea Papa, qui est super omnes potest. deponi ab Ecclesia, qua tota subest ei in casu, ergo multo fortius QVICVNQVE REX DEPONI POTEST A PAPA CUI OMNES SUBSVNT. Præterea si Rex aliquis quod nihil tenet nisi à Deo non posset deponi à Papa, CVM INTERDVM EXPEDIAT EVM DEPONI, ut ostensum est, ergo non reliquisset Deus sufficientem potestatem in Ecclesia ad regimen mundi, quod est inconveniens.

3. Henricus à Gandavo, qui diu Parisiis docuit, ibique scripsit. Quod lib. 6. quæst. 23. pag. 244. Reddet, inquit, (Papa) rationem tanquam superior Judex de rebus etiam temporalibus hominum, si dimittat eas a REGIBVS male, & injuriose tractari; non quia jurisdictionem habeat ordinariam in temporalibus Regibus commissis, sed quia in certis casibus jurisdictionis sue habeat liberam, imò necessariam executionem, juxta illud quod legitur Extravag. qui filii sunt legitimi per venerabilem. Ubi dicitur non solum in Ecclesia patrimonio, super quo plenam in temporalibus gerimus potestatem, verum etiam in aliis Regionibus, certis casibus inspectis temporalem jurisdictionem casualiter exercemus . . . non potest deponere Papa Principes, nisi ratione delicti, aut insufficientia. Quod bene exprimitur in illis cap. Alius. Ubi dicitur, Romanus Pontifex Zacharias Regem Francorum non tam pro suis iniquitatibus, quam pro eo QVOD TANTA POTESTATI INVUTILIS ERAT, A REGNO DEPOSUIT, & secundum hoc Sacerdos Apostolicus se habet ad Reges, & Principes, sicut Architector civilis ad

alios

alios artifices in Civitate. Sicut enim Architectonici est, præcipere, qui, & quales debent exercere scientiam medicinalem, Rhetoricam, & sic de aliis in Civitate, & quosdam admittere, quosdam repellere: sic Sacerdos Apostolicus debet considerare qui, & quales Regna, & Principatus regere debeant, & bonos honorare, MALOS AUTEM, ET MALE REGENTES DEPONERE, ET ALIOS LOCO ILLORUM SYBSTITVERE..... Ad argumentum in hoc positum; quod dignitates distincte sunt: dicendum, quod verum est propter Divinam dispositionem, sed non ex natura rei, sicut dictum est, & hoc non penitus distinctè, quin superior jurisdictio remaneat penes Papam.

4. Eandem doctrinam statuit Petrus Paludanus in 3. sentent. distinct. 40. quæst. 2. concl. 4. eamque tum aliis, tum istis præcipuè rationibus confirmat; Major potestas includit minorem in ordinatis secundum ordinem finis. Sicut enim in artibus ars que est de fine, imperat illi, que est de eo, quod est ad finem 1. Ethic. sic debet esse in Principatibus. Unde cum corporalia ordinentur ad spiritualia, VNIVERSALIS PRINCEPS IN TEMPORALIBVS DEBET SYBESSE VNIVERSALI IN SPIRITVALIBVS. Præterea talis ordo est inter Prælatos, sicut inter subditos. Sed spiritualia, quibus præest Papa, præstant corporalibus, quibus præest Imperator: ut anima spiritui: ERGO PAPA IMPERATORI PRÆEST. Præterea in domo Patris familias non debet esse nisi unum Caput, si domus est una. Si diceretur quod Caput Ecclesie non est Papa, sed Christus. Sed tamen videtur, quod universalitas Hierarchie Ecclesiastica melius regatur, si sit unus Princeps tantum respectu omnium, quam si sint duo æquales. Unde divisio inter Papam, & Imperatorem multum turbavit Ecclesiam. Unde videtur voluntas Christi, qui est Rector sapientissimus, quod non equaliter hi duo principentur, sed unus sub alio, quod absurdum esset dicere de Papa, quod scilicet subesset Imperatori. Videri etiam potest in tract. de causa innuendata potestatis: art. 4. ubi eandem statuit sententiam.

5. Herveus Natalis citatur ab Illustrissimo Cardinali Perrochio ferè quasi nimium potestatem Pontificiam extollens; sed eam non minus efferunt plures alii Doctores Gallicani. Franciscus Mayronus in Schola Parisiensi Professor insignis ob inductum morem, ut qui Doctoris Lauream in Sorbona esset adepturus à sexta matutina, usque ad sextam vespertinam continuè argumentantibus responderet, cui tempori additæ sunt adhuc duæ horæ, in 4. lib. sent. dist. 19. quæst. 4. inter alia multa de summi Pontificis autoritate, hanc quartam

M. C
 de
 bertalib;
 de Gallicana
 Gall
 231

198 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
conclusionem ponit; Plenitudo potestatis secundum utramque jurisdictionem concurren in eandem personam. Hoc patet auctoritate Christi dicentis; Quodcumque ligaveris, &c. Dices forte quod verum est in spiritualibus sed tunc arguatur sic. Quia in subordinatis quidquid potest inferior, potest & superior; sed Papa est superior ad Imperatorem: ergo, &c.

6. Petrus Bertrandi, aut, ut alii volunt, Durandus Episcopus Meldensis in tract. de orig. jurisdic. seu de Jurisdic. Ecclesiast. quæst. 3. hæreticos damnat eos, qui negant cognitionem de rebus temporalibus ratione peccati ad Ecclesiam spectare. Et sic, inquit, potest intelligi illud, quod habetur in Decretis dist. 21. c. 1. ubi dicitur, quod Christus commisit B. Petro jura Cælestissimi, & Terreni. Et qui hoc privilegium Romana Ecclesia detrahit, in hæresim labitur, & hæreticus est dicendus. Deinde pluribus explicat, & probat regimen temporale spiritualis directioni, & correctioni subesse.

7. Ipsimet Theologi, qui causam Principum adversus summos Pontifices propugnarunt, non absolutè, ac in omni casu potestatem Ecclesiasticam à temporalibus Regum excluderunt, ut animadvertere licet in illis ipsis opusculis quæ nuper in lucem revocata sunt sub titulo. *Vindicia doctrinae majorum*, &c. de quibus in libro nono. Nam Autor quæstionis disputatæ, quæ illic Egigio Romano, Archiepiscopo Biturienfi tribuitur art. 4. sic scribit; *causa mixta, sunt causa temporales, quæ connexionem quandam habent cum spiritualibus: sicut causa feudalis, quæ de se temporalis est, connexionem potest habere cum juramento, vel pacto; sicut patet de diffensione mota inter Reges Francia, & Anglia super Comitatu Pictaviensi: Papa quia non poterat directè cognoscere de causa feudali, indirectè ratione juramenti vel pacti intromisit se de illa, Extravagant. de iudiciis. cap. Novit. ubi dicit Hostiensis in Glossa super verbo de feudo; non intendimus cognoscere de feudo, sed tantum ratione pacti, inducendo illum ad penitentiam, quia illam non potest agere, nisi satisfaciatur. Item causa dotis per se temporalis est, & ad secularem Judicem pertinet, si de ipsa tantum agatur: tamen quando Judex Ecclesiasticus cognoscit principaliter de matrimonio, si incidat causa dotis tanquam accessoria cognoscet de illa, sicut de principali, cui est annexa, ut patet Extravag. de Donatio. inter virum, & uxorem, cap. de prudentia. Ubi dicit Glossa. Quia si non est matrimonium, neque dos, & ita dos accedit matrimonio: Ideo qui cognoscit de principali debet cognoscere de accessorio, ut habetur Extravag. de officio delegati cap. Præterea,*

& cap. prudentiam. Sic etiam de hereditate cognoscit Judex Ecclesiasticus ratione incidentis. Extravag. qui filii sunt legitimi, cap. Per tuus, & cap. Ex tenore. Alii sunt plures casus speciales, in quibus Judex Ecclesiasticus cognoscit de temporalibus, quos enumerat Hostiensis. In Glossa Extravag. de Judiciis cap. Novit. Sic ergo regulariter verum est, quod de causis merè spiritualibus solus Papa, & alii Judices Ecclesiastici habent cognoscere; de causis verò merè temporalibus habent cognoscere Reges, Imperatores, & alii Judices seculares. Et sic Rex Francia secundum jura non subest Summo Pontifici, nec ei tenetur respondere de feudo sui; POTEST TAMEN EI SVBIACERE INCIDENTER, ET CASVALITER RATIONE CONNEXIONIS ALIOVIUS CAUSÆ SPIRITVALIS, sicut habetur Extravag. de Judiciis cap. Novit. & Extravag. Qui filii sunt legitimi, cap. Per venerabilem.

8. Joannes de Parisiis, quem Cæsar Egassius Bulæus in hist. univ. Paris. tom. 4. ad annum 1303, pag. 61. dicit scripsisse pro Philippo IV. Rege Francorum adversus Bonifacium VIII. Papam, quantumvis Principibus faveat in Tractu de potestate Regia, & Papali, non potuit tamen aliquam in eos potestatem Pontificis non reservare his verbis cap. 14. Si esset hereticus & incorrigibilis & contemptor Ecclesiæ censura, POSSET PAPA ALIQUID FACERE IN POPVLO, VNDE PRIVARETVR ILLE SÆCVLARI HONORE, ET DEPONERETVR A POPVLO. Et hoc faceret Papa in Crimine Ecclesiastico, cujus cognitio ad ipsum pertinet, excommunicando scilicet omnes, qui ei, ut Domino obedirent; & sic Populus ipsum deponeret, & Papa per accidens. Auctoris Tractatus de utraque potestate sæculari & Ecclesiastica, qui somnium Viridarii inscribitur, verba capite sequenti referemus.

9. Joannes Gerfonius Doctor & Cancellarius Parisiensis tract. de potest. Eccl. considerat. 12. Potestas Ecclesiastica Papalis, inquit, non ita habet dominia, & jura terreni simul, & Cælestis Imperii, quod possit ad libitum suum de bonis Clericorum, & multò minus Laicorum dispo- nere, quanvis concedi debeat, quod habet in eis dominium quoddam regiti- vum, directivum, regulativum, & ordinativum. Et infra: Postremo suis terminis ita potestas Ecclesiastica se coerceat, ut meminert potestatem sæ- cularem etiam apud Infideles sua habere propria jura, suas dignitates, suas le- ges, sua judicia, de quibus occupare se Ecclesiastica potestas non præsumat, vel usurpet, NISI DVM REDVNDAT ABVSVS POTESTATIS SÆ- CVLARI IN IMPVGNATIONEM FIDEI ET BLASPHEMIAM CREATORIS, ET IN MANIFESTAM ECCLESIASTICÆ POTESTA-

M. C.
de
hereticis
de gallicana
CIII
731

190 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
TIS INIVRIAM, tunc enim attendere convenit ultimam hujus consideratio-
nis 12. particulam, quod in his Ecclesiastica potestas habet dominium quod-
dam regitivum, directivum, ordinativum, & regulativum.

10. Jacobus Almain Doctor Parisiensis Ludovici XII. Regis
Franciæ, juxta Richerium defensor tract. de potestate Ecclesiastica,
& Laica cap. 9. Non dedit (Deus) potestatem (Petro) Laicos suis
proprietatibus, & dominiis privandi, NISI IN CASU, si contingeret Prin-
cipem secularem ab uti re sua in perniciem Christianitatis, vel fidei; ita quod
ille abusus esset in maximo nocimento pro consecutione felicitatis aeternæ. Non
negat quin in tali casu Papa possit eum deponere, etsi alii
Doctores hoc negent, qui tamen docent, Papam habere po-
testatem declarandi ipsum Principem esse deponendum. Et
q. 2. cap. 5. ad caput octavum Guilielmi Occam; Verantamen,
dicit Doctor, quod Papa potest Imperatorem deponere, in duobus casibus: Pri-
mus pro crimine purè spirituali, ut est hæresis: Secundus quando illi ad quos
spectat jure ordinario sunt negligentes ipsum deponere. Unde dicit Doctor 3.
parte Dial. 2. lib. quod universaliter si negligat Judex secularis exercere juris-
dictionem laicam pro loco & tempore devolvitur potestas exercendi ad Judicem
Ecclesiasticum, &c. resolutio Doctoris in hoc argumento est cum apparentia,
quod nunquam potest Papa Principem secularem (seclusis suis vassallis) depo-
nere nisi in duobus casibus prædictis.

11. Joannes Major Doctor Parisiensis alter prædicti Re-
gis ex Richerio defensor in 4. sent. dist. 24. ad quartum argu-
mentum contra tertiam conclusionem; Si dicatur quod habet (Pa-
pa) Dominium in temporalibus casualiter, & quod multum potest agere ad
depositionem Regum suadendo, consultando, imò alios provocando in eos gla-
dio manuali; quando Reges sunt labefactores fidei, & Reipublica Christiana
totaliter inutiles: hoc mitius ferendum est, & NON ESSET REMOTA
OPINIO A DICTIS NOSTRIS.